خەونامەی کوردی

کۆکردنەوەو وەرگێڕانی

عبدالسلام محمد نبی

43887

Preview sample - page 1 of 7 - Soran University Academic Digital Library

سنندج پاساژ عزّتی انتشارات کردستان ☎ : ۲۵۳۸۲

ناوی کتێب: ..... خەونامە

دانراوی: ..... عبدالسلام خۆشناو

نۆبەی چاپ: ..... یەکەم ۱۳۷۶ هـ

چاپخانەی: ..... باقری

ژمارەی چاپ کراو: ۳۰۰۰

بڵاو کەرەوە: ..... ئینتشاراتی کوردستان

Preview sample - page 2 of 7 - Soran University Academic Digital Library

به ناوی خوای به‌خشنده و میهره‌بان

پێشه‌کی

خه‌ون دیتنوو لێکدانه‌وه‌ی له‌دێر زه‌مانه‌وه نه‌لایان زوربه‌ی کۆمه‌ڵی نادمیزاده‌وه ئه‌وپه‌ڕی بایه‌خی پێ‌دراوه‌و به‌گرنگی ته‌ماشای کراوه به‌ر له‌هاتنی ئاینی پیرۆزی ئیسلام به‌هه‌زاران ساڵ زۆر که‌سێ ناودار خه‌ونی دیوه‌و به‌گوێره‌ی لێکدانه‌وه‌ی زانایانی ئه‌و سه‌رده‌مه ئه‌نجامه‌که‌ی پووی‌داوه بۆ نمونه وه‌کوو خه‌ونه‌که‌ی پاشای بابل - [نبوخذنصر] که‌خه‌ونی بینی‌و لای‌وابوو له‌مه‌زرانیکی پانووبه‌رین به‌ردێکی بچووک هه‌ر که‌وره بووه پەیکه‌رێك که‌سه‌ری له‌زێڕبوو سنگوو زگی له‌زیو بوو وه‌قاچی له‌مس‌بوو له‌و مه‌زرایه له‌نزیکی به‌رده‌که هه‌بوو ئه‌و به‌رده هه‌ر بڕیشکی به‌ردنیه لێ‌ده‌بۆوه‌وه له‌پەیکه‌ره‌که‌ی ده‌داد هه‌ندێکی لێ‌ده‌نگاند تاکوو به‌ته‌واوی له‌ناویدا :

(نبوخذنصر) داوای له‌زانایانی ئه‌و وه‌خته کرد که‌مانای خه‌وه‌که‌ی بۆلێك بده‌نه‌وه به‌ڵام که‌سیان نه‌یان رانی واتای خه‌ونه‌که چیه به‌ڵام له‌ووڵاتی بابل که‌دبلی به‌نی ئیسرائیلی لێ‌بوون یه‌کێك له‌دیله‌کان که‌ناوی دانیال بووه پێ‌غه‌مبه‌ر بوو مانای خه‌ونه‌که‌ی بۆلێ‌دایه‌وه به‌م‌جۆره فه‌رمووی به‌رده‌که پەیدابوونی پێ‌غه‌مبه‌رێکی مه‌زن‌و ده‌سته‌ڵاتداره که‌له‌هۆزی عاره‌به پەیداده‌بێ‌و چه‌ندان پاشای زۆردار به‌ده‌ستی ئه‌و له‌ناوده‌چێ‌و دونیا به‌هۆی ئه‌و ده‌بێته گوڵزاری خوایه‌رستی‌و دادوه‌ری ونه‌مانی بوت پەرستان له‌دونیادا که‌ئه‌م پووداوه‌ش به‌هه‌زاران ساڵ به‌رله‌هاتنی پێ‌غه‌مبه‌ربوو !

هه‌رووها له‌فه‌یله‌سوفه‌کان ئه‌فلاتوون‌و سوقرات‌و سمیادو ئه‌به‌قرات

Preview sample - page 3 of 7 - Soran University Academic Digital Library

زۆربایەخیان بەخەون داوەو بێناسەیان کردووە هەروەکوو بوزەر جومهەری ساسانیو کۆنفۆنیوسی چینیو بوزای هیندیو زەرادەشتی کوردی زۆربە گرەنگی نەماشای خەونو مانای خەونیان کردووە .

ئەوتا ئایینی ئیسلامیش ئەوپەڕی گرنگی بەخەونو مانای دەدات قورئانی مەزن کەچاوەنەی بێگەردی ئایینی ئیسلامە باسی چەند خەونو مانای خەونەکە باس دەکات وەکوو خەونەکە پاشای میسرو خەونی نیبراهیم پێغەمبەر بۆ کوشتنەوەی کوڕی خۆی ئیسماعیل پێغەمبەر هەروەها خەوەکەی پێغەمبەری مەزن (محمد) دەخ: کەلەمەدینەی پیرۆز بۆ حەج کردن : هەروەکوو خەونی یوسف کوڕی یەعقوب کە ڕوونی بابە لەخەوما یازدە ئەستێرەو مانگ.ڕۆژ لەخەوما کوڕنووشیان بۆم هێنا ئەویش فەرمووی خەوەکەت لای برایانت باس مەکە وەمانای خەوەکەت وادەردەکەوێ کە خوا تۆ بەرزدەکات فێری لێکدانەوەی مانای خەونت دەکات وکذلك یجتبیك ربك ویعلّمك من تأویل الاحادیث : زوربەی زانایانی ئیسلام دەفەرموون مەبەس لەووشەی الاحادیث: خەونە فێرکردنی ماناکەیەتی هەروەها خوای مەزن لەمەدحی ئیمانداران دەفەرمی لهم البشری فی الحیاة الدنیا :

ئەوانەی بڕوایان بەمن هەیە ئەوە موژدەی خۆشیان دەدرێتی لەدونیادا مامۆستایانی ئایینی دەفەرموون مەبەس لەومزگێنیەیە خەونی باشەکە خۆیان دەیبینن یان بۆیان دەدیترێ :

ئەبو هوڕەیرە کەیەکێکە لەیارانی پێغەمبەر فەرموویەتی زوربەی ڕۆژان کەلەدەوری پێغەمبەر کۆدەبوونەوە دەیفەرموو کێتان خەونێکتان دیوە بۆمنی بگێڕنەوە .

وەشەرع زانانی ئایینی ئیسلام دەفەرموون دانانی بانگی بەخەون

Preview sample - page 4 of 7 - Soran University Academic Digital Library

بووه بەم‌جۆرەی کاتی کە ئایینی پیرۆزی ئیسلام سەقام گیر بوو ویستیان شتێدا بنین کەکاتی نوێژبوون خەڵك بزانی بەهۆی ئەو شتەوە هەندێ ووتیان کاتی‌بوونی نوێژەکان ئاگر دەکەینەوە هەندێکیش ووتیان ناقۆس لێدەدەین بەڵام شەو لەخەودا چاردە کەس لەیارانی پێغەمبەر جوبڕاقیلیان لەخەودیت کەوونەی بانگدانی پێووتن وەیەکێك لەو چاردە کەسە عومری کوڕی خەتتاب بوو ئەوانیش هەموویان خەوەکەیان عەرزی پێغەمبەری مەزن کرد ئەویش بڕیاری لەسەرداو بووبە درونمی کاتی بوونی نوێژ هەرووها پێغەمبەری بەڕێز (محمد) فەرموویەتی: رویا المؤمن جزوء من ستة واربعین جزأ من النبوة :

وانە خەونی ئیماندار بەشێکە لە چل و شەشی بەشی پێغەمبەرایەتی وەهەزاران بەڵکەی پتەو هەیە کە ئایینی ئیسلام ئەوپەڕی گرنگی داوە بەخەون نەک لەبەر ئەوە کەخەون پەیوەندی بەس بەئایینی هەبی بەڵکو لەبەر ئەوەکە خەون پووداوێکی پاستەقینەیە پەیوەندی بەهەموو ئادمیزادەوە هەیە وەزانایانی بەناو بانگی ئیسلام زۆر دەربارەی دواون وەخەونیان بە حەقیقەتی پاستی دەرخستووە وەبەبەڵگەی بەهێز ئەمەیان بوچ کردۆتەوە کە هەندێ کەس دەڵێن خەون ئەو پووداوانەی کەلە زیانی پووزانەی مرۆڤدا پووەدات دەبندرێتەوە وەناوی ئەبرێ بەخەون . مامۆستا محمودی زەمەخشەری و مامۆستا فاڕابی و مامۆستا ئەبوعەلی سینا شێخی غەزالی و شەیخ عبدالقادر گەیلانی و ئەبونەجیبێ سەهرەوەدی و شەیخ عبدالواحدی یەمانی و مامۆستا خالیدی کوردی و مەلاحەیدەری ماوەرانی و عالمی بەناوبانگ دەربارەی خەون دواوون و سەلماندوویان کەخەون هەبوونێکی پاستەقینەو دوورە لە هوڕنیەو دووبارە بوونەوەی پووداوی زیانی پۆژانە :ـ

Preview sample - page 5 of 7 - Soran University Academic Digital Library

خەون لەلایان زانایانی (تصوف) بەپلەیەکی پیرۆزی یەزدانی بۆ نادمیزاد داندراوە وە دەفەرموون کەخەو پەیوەندی بەگیانەوە هەیە و بەس : ..

چونکە کاتێ کەخوا هەموو گیانی نادمیزادی دروست کرد هەموو گیانێکیان بە پاکی دروست کرا وەهەموو گیانێک ئاگاداری هەموو پووداوی بوونەوەر کرا تاکوو تێک چوونی ئەستیرەی زەوی :

جا ئەگەر ئەو گیانە هاتەبەر بەدنێکی واکە بەهۆی ناوانباری یەوە لەردی نەگرت و بەپووکی مایەوە ئەوە ئەو گیانە لەبیداری و پێخەویدا ئەبینی و ئەزانی کە ئەم شت زانینەش یادی پۆژی خۆیەتی کەدروست کراوە وەبەم زانینە ئەوتریێ (کرامەت) کەعیلم ناوی ناوە (الحاسة السادسة) هەستیاری شەشەم بەلام ئەگەر گیان کەوتە بەبەدنێکی زەنگاوی کراو بەهۆی کوفرو ناوانباری ئەوە دەبێتە پەردە لەنێوان یادکردنەوەی گیانەکە بۆشتی نەهاتووەناناسێتەوە بەلام نادمێزاد کە نووست لەبەرئەوە لەکۆمەڵی ناوانباری دوور دەبێتەوە ئەوکاتە دەتوانی ئەو شتەی لەکاتی خۆی دیویە بیناسێتەوە یادی بکاتەوە کەئەمەش خەونی پێدەووترێت بەلام ئەم پووداوەش بەگوێرەی پایەی پێغەمبەران نیە چونکە خەونی پێغەمبەران هەر بەسروش واتە [وحی] دەزمێردرێت لەبەر ئەوە پێغەمبەران کە خەویان لێکەوتووە دڵیان هەر ئاگادارەو نەخەوتووە :

بەلام تاکوو تێستاش زانایانی دەروون ناسی و پزیشکەکانی دەروون لەمەتەڵی : خەون سەریان سوڕماوە بۆیان دەرنەکەوتووە کە خەو چیە • جا لامرایە پۆژێک دێت زانایان بەوپەڕی گرنگی و بەیاخ پێدان سەیری خەو دەکەن و پڕۆگرامو کتێبێ بۆ دادەنین :

Preview sample - page 6 of 7 - Soran University Academic Digital Library

سەرچاوەکان :ـ

١ ـ منتخب الكلام في تفسير الاحلام : تاليف العالم المعبر ابن سيرين : الكردي ٠

٢ ـ تعطير الانام في تعبير المنام : تاليف العالم المعبر عبدالغني النابلسي.

٣ ـ كتاب الاشادات في علم العبادات : تاليف العالم ابن شاهين ٠

٤ ـ حياة الحيوان : للشيخ الدميري الكردي ٠

٥ ـ كيماى سعادت : تاليف الشيخ محمد الغزالي ٠ باللغة الفارسية ٠

٦ ـ تفسير الرؤيا : تاليف حسن بن البهلول ٠

٧ ـ تعبير الرؤيا : لأرطاميدورس الامنسى ٠

٨ ـ پورتەى جانها : تاليف العلامة نصير الطوسي باللغة الفارسية ٠

٩ ـ اعانة الطالبين : تاليف الفقيه الجليل زيني دحلان ٠

١٠ـ مرشد المعبرين : تاليف العالم الزاهد ملا عبدالقادر سەرى كانى خۆشناو ٠

Preview sample - page 7 of 7 - Soran University Academic Digital Library